

Szkoły jezuickie. Żywa tradycja w XXI wieku.

Artykuł recenzyjny

Jesuit Schools: A Living Tradition in the 21st Century.

Review article

ABSTRACT

RESEARCH OBJECTIVE: Recognition of program assumptions and directional guidelines of Jesuit education.

THE RESEARCH PROBLEM AND METHODS: What program assumptions determine the directions of activity of Jesuit schools in the twenty-first century? Desk Research Method.

THE PROCESS OF ARGUMENTATION: The review article was created as a result of the analysis of the content of individual parts of the monograph published in English *Jesuit Schools: A Living Tradition in the 21st Century. An ongoing Exercise of Discernment*. The Polish version of this book is available on the Polish publishing market. The monograph connects the past (tradition) with the present. This is consistent with the assumptions of Polish social pedagogy.

RESEARCH RESULTS: The analysis of the content of the reviewed book allows us to conclude that the richness of the tradition of Jesuit education is present in the curriculum assumptions of contemporary Jesuit schools.

CONCLUSIONS, INNOVATIONS AND RECOMMENDATIONS: The monograph is an excellent methodical tool dedicated to teachers of Jesuit schools.

→ **KEYWORDS:** **JESUIT SCHOOLS, DESK RESEARCH METHOD, TRADITION OF JESUIT EDUCATION, EDUCATION, TEACHER**

STRESZCZENIE

CEL NAUKOWY: Poznanie założeń programowych oraz wytycznych kierunkowych szkolnictwa jezuickiego.

PROBLEM I METODY BADAWCZE: Jakie programowe założenia określają kierunki działalności szkół jezuickich w XXI wieku? Metoda desk research.

Sugerowane cytowanie: Żukiewicz, A. (2023). Szkoły jezuickie. Żywa tradycja w XXI wieku. Artykuł recenzyjny. *Horyzonty Wychowania*, 22(61), 161-164. <https://doi.org/10.35765/hw.2023.2262.15>

PROCES WYWODU: Artykuł recenzyjny powstał w wyniku analizy treści poszczególnych części monografii anglojęzycznej *Jesuit Schools: A Living Tradition in the 21st Century. An ongoing Exercise of Discernment*. Na polskim rynku jest dostępna polska wersja tej książki. Monografia łączy przeszłość z teraźniejszością. Podejście takie jest zbieżne z założeniami polskiej pedagogiki społecznej.

WYNIKI ANALIZY NAUKOWEJ: Analiza treści recenzowanej książki pozwala stwierdzić, że bogactwo tradycji szkolnictwa jezuickiego jest obecne w założeniach programowych współczesnych szkół jezuickich.

WNIOSKI, INNOWACJE, REKOMENDACJE: Monografia jest doskonałym narzędziem metodycznym dedykowanym dla nauczycieli szkół jezuickich.

→ **SŁOWA KLUCZOWE:** SZKOŁY JEZUICKIE, DESK RESEARCH, TRADYCJA SZKOLNICTWA JEZUICKIEGO, NAUCZANIE, NAUCZYCIEL

Publikacja *Jesuit Schools: A Living Tradition in the 21st Century. An Ongoing Exercise of Discernment* została przygotowana na zlecenie Sekretariatu ds. Edukacji Towarzystwa Jezusowego przez Międzynarodową Komisję ds. Jezuickiego Apostolatu Edukacyjnego jesienią 2019 roku. Jej uzupełniona wersja ukazała się w marcu 2020, jeszcze przed wybuchem pandemii SARS CoV-2. W Polsce książka ta została wydana nakładem wydawnictwa Mocni w Duchu pod tytułem *Szkoły jezuickie. Żywa tradycja w XXI wieku. Ćwiczenia pomocne w procesie rozeznawania* (Łódź 2020, ss. 108, ISBN 978-83-65469-59-5), <https://odnowa.jezuici.pl/sklep/zycie-osobiste-i-rodzinne/1459-szkoly-jezuickie-zywa-tradycja-xx-wieku.html>

Już we wprowadzeniu do prezentowanej publikacji Przełożony Generalny Arturo Sosa SJ wyjaśnia, że książka jest kontynuacją i zarazem kolejnym etapem w rozwoju refleksji nt. tożsamości oraz specyfiki szkolnictwa jezuickiego w dynamicznie zmieniającym się świecie. Nawiązuje do wcześniejszych opracowań: *Charakterystyczne cechy jezuickiego wychowania* (Kolvenbach, 1986), *Pedagogia ignacjańska: podejście praktyczne* (Kolvenbach, 1993), *Uniwersalne preferencje apostołskie Towarzystwa Jezusowego* (2017, 2019, 2020).

Omawiana publikacja ma charakter metodyczny i jest adresowana do środowisk pedagogicznych szkolnictwa jezuickiego wszystkich szczebli. Jest narzędziem pomocnym w refleksji poświęconej współczesnym wyzwaniom szkół utożsamiających się z misją i etosem pedagogii ignacjańskiej.

Zasadniczą strukturę książki tworzą 3 części oraz wstęp i konkluzje. Publikację uzupełniają listy wprowadzające Arturo Sosy oraz José A. Mesy (sekretarza Towarzystwa Jezusowego ds. edukacji) i schemat organizacyjny ICAJE. Końcowy aneks stanowi opracowanie tabelaryczne, które czytelnicy mogą spożytkować jako narzędzie użyteczne w toku autorefleksji i rozeznawania różnorodnych zagadnień edukacyjnych. Konstrukcja

tego instrumentu autoanalizy gwarantuje spójność z ignacjańską wizją świata kreśloną na tle cech typowych dla modelu wychowania jezuickiego.

Treść wstępu wyjaśnia istotę oraz znaczenie ćwiczeń duchowych dla rozeznawania (w wymiarze indywidualnym oraz instytucjonalnym) misji szkolnictwa jezuickiego w zmieniających się realiach życia codziennego. W części pierwszej zamieszczono wspomniane przez A. Sosę dokumenty źródłowe (1986, 1993, 2017–2019). Fragment ten ułatwia czytelnikom swobodny dostęp do kluczowych materiałów. Część druga obejmuje syntetyczną charakterystykę współczesnych realiów życia i działalności Kościoła katolickiego oraz Towarzystwa Jezusowego na tle społeczno-politycznym i edukacyjnym. Fragment ten nie uwzględnia zmian wywołanych pandemią oraz wojną na Ukrainie, stąd można spodziewać się zaktualizowanej wersji, obrazującej nowe wyzwania szkolnictwa jezuickiego w kolejnych dekadach XXI wieku. W części trzeciej zaprezentowano syntetyczną analizę wyznaczników szkolnictwa jezuickiego. Mają one charakter uniwersalny i mogą ułatwiać refleksyjnym przedstawicielom szkół opartych na tradycji ignacjańskiej rozeznawanie potrzeb oraz możliwości służby edukacyjnej w realiach XXI wieku. Część ta jest metodycznym rdzeniem prezentowanej publikacji. Zasluguje na praktyczne spożytkowanie w toku indywidualnych oraz instytucjonalnych (zespołowych) ćwiczeń orientowanych na poszukiwanie sposobów utrwalania chrześcijańskiej tradycji oświatowo-wychowawczej w szkolnictwie jezuickim wszystkich szczebli na terenach całego globu. Zamieszczone w aneksie książki narzędzie autorstwa J. Mesy opiera się wprost na tradycji *Ćwiczeń duchowych* (2000) oraz *Konstytucji* (1982) opracowanych przez Ignacego Loyolę. Takie nawiązanie do źródeł jest potwierdzeniem zamierzeń ICAJE łączących przeszłość z przyszłością. Warto dodać w tym miejscu, że podejście takie wpisuje się w tradycję polskiej pedagogiki społecznej, w której polu Helena Radlińska integrowała (w teraźniejszości) dorobek przeszłości z działalnością na rzecz dobra i pomyślności w przyszłości (Radlińska, 1961).

Prezentowana książka stanowi spójne (syntetyczne) opracowanie użyteczne w poszukiwaniu możliwości spożytkowania potencjału tradycji ignacjańskiej we współczesnym szkolnictwie jezuickim. Jest doskonałym narzędziem dedykowanym refleksyjnym pedagogom działającym w strukturach instytucjonalnych systemów oświatowo-wychowawczych różnych poziomów i rodzajów. Uniwersalizm metodyczny sprawia, że publikacja nie ogranicza się do określonych stref terytorialnych, ale przekracza administracyjne i kontynentalne granice globu. Książka zasługuje na rekomendację jako wartościowy instrument, szczególnie dla czytelników identyfikujących się z misją i etosem pedagogii ignacjańskiej.

BIBLIOGRAFIA

- Ignacy Loyola (1982). *Konstytucje Towarzystwa Jezusowego*. Nakładem Kurii Prowincji Południowej.
- Ignacy Loyola (2000). *Ćwiczenia duchowe*. http://www.madel.jezuici.pl/inigo/ignacy_cd.htm
- Kolvenbach, P.-H. (1986). *Characteristics of Jesuit education* [„Charakterystyczne cechy jezuickiego wychowania”]. <https://www.seattleu.edu/media/university-core/files/CharacteristicsJesuitEducation.pdf>

Kolvenbach, P.-H. (1993). *Ignatian pedagogy: A practical approach* [„Pedagogia ignacjańska: podejście praktyczne”]. <https://www.educatemagis.org/documents/ignatian-pedagogy-a-practical-approach-en/>

Radlińska, H. (1961). *Pedagogika społeczna*. Zakład Narodowy im. Ossolińskich.

Sosa, A. (2019). *Universal apostolic preferences of the Society of Jesus 2019–2029* [„Uniwersalne preferencje apostolskie Towarzystwa Jezusowego”]. https://www.jesuits.global/sj_files/2020/05/2019-06_19feb19_eng.pdf

Copyright and License

This article is published under the terms of the Creative Commons Attribution – NoDerivs (CC BY- ND 4.0) License
<http://creativecommons.org/licenses/by-nd/4.0/>